

Socijalne tekovine na udaru

Desničari žele pogoršanja

2

Svijet u izbjeglištvu

Mnogi bježe u potrazi za boljim

3

Druge generacije migranata

Jednostavniji put do uspjeha

4

Broj 6 | novembar 2015 | Srpski / Hrvatski / Bosanski

Dodatak «work» novinama | Redakcija T +41 31 350 21 11, F +41 31 350 22 11 | info@unia.ch | www.unia.ch

Zajednička borba

Za bolji ZOU i odlazak u penziju sa 60

Ova godina je obilježila građevinarstvo po borbi za bolju zaštitu, očuvanje starosne granice penzionisanja i protiv mizernih plata

Ova godina je građevinskim radnicima u Švajcarskoj presudna: državni ugovor, kolektivni radni ugovor za građevinarstvo kao osnovnu djelatnost ZOU ističe na kraju godine. Bez ugovora na gradilištu nema najmanje dozvoljene plate, nema garancije za 13. platu, niti kontinuirane isplate plata za vrijeme bolovanja. Uz to postoje i mnogi drugi problemi koji se moraju riješiti novim ugovorom. Građevinski radnici su spremni da se za dobro rješenje ovih problema i bore, kako pokazuju razne akcije. Za novembar su planirani i protesti.

Opasni i tegobni uslovi rada, pritisak na platu i udar na starosnu granicu za penziju nisu problem samo na gradilištu. U gotovo svim zanimanjima vide se slične tendencije.

Gdje je rješenje za loše vrijeme?

Veliki problem na gradilištu je nedovoljna zaštita radnika pri lošem vremenu. Pritisak da se radovi završe u odrijeđenom roku je posljednjih godina enormno porastao. Radnici prečesto moraju da rade i pri lošem vremenu – u opasnim uslovima, po kiši i snijegu. Iz godine u godinu se svakom petom radniku dogodi nesreća na radu. Unija zbog toga zahtijeva da se u novi ugovor konačno uvedu jasna poboljšanja. Jer radnici su ti koji plaćaju svojim zdravljem.

Stati u kraj damping platama!

Drugi problem su damping plate. Neophodno je da se pod hitno uvedu djelotvornije mjere protiv mizernih plata, jer je to nažalost svakodnevnica na švajcarskim gradilištima. Građevinski radnici djelimično moraju da rade za crkavicu. To da radnici u Švajcarskoj moraju za nekoliko franaka na sat da se satiru od posla, pravi je bezobrazluk. A to ima posljedice na sve plate na gradilištu. Zbog toga su neophodne oštre mjere, kako bi se na neozbiljne firme koje se bave dampingom plata navukla reza.

Dalje ruke od starosne granice od 60!

Kao treće, mora se odbraniti penzija za građevinske radnike u 60. godini.

Narednih godina će mnogi građevinski radnici otići u penziju. Dio građevinskih inženjera ovo želi da iskoristi kao izgovor za pomjeranje starosne granice za penziju. Parlament građevinskih radnika u Uniji je jasno rekao: to ne dolazi u obzir! Radnici će se boriti za penziju sa 60. Ne smije se dozvoliti da radnici koji su sada već godinama plaćali doprinose za penziju sa 60 moraju duže da rade. Tačno je da narednih godina mnogo građevinskih radnika ide u penziju i da će zbog toga biti potrebno nešto više novca u kasi FAR-a (ranog odlaska u penziju). Ali za to postoje rješenja, kao što je vremenski ograničeno povećanje doprinosa. Nakon nekoliko godina će ponovo manje građevinskih radnika odlaziti u penziju.

Akcije: borimo se!

Građevinski radnici su spremni da se bore. To su proteklih nedelja pokazali u raznim regionima Švajcarske. Produženom pauzom za ručak i simboličnim akcijama pokazuju da su spremni da se bore za bolji ZOU. Jednostavno produženje ZOU-a za građevinske radnike ne predstavlja rješenje. Ako ZOU treba da nastavi da bude dobar kolektivni radni

ugovor, potrebna su mu rješenja za aktuelne probleme.

➔ Aurora García

Građevinski preduzetnici napadaju penziju sa 60 godina. Svi na protest u novembru. Borba se isplati!

■ Ruke dalje od penzionisanja sa 60
■ Stop mizernim platama
■ Za više zaštite

Od 9–11. novembra će građevinski radnici i oni koji se sa njima solidarišu učestvovati u protestima. Poruka je jasna: želimo bolji ZOU i penziju sa 60 godina! Od uspjeha ove borbe zavisi i to da li će i u drugim branšama moći da se postigne boljitak na polju kolektivnog radnog ugovora. Solidarišite se sa građevinskim radnicima!

Editorial

«Prije 13 godina stajao sam ispred tunela Bareg i štrajkovao za penziju u 60. godini. Za to ću se i danas boriti, ako bude tako moralo.» Ovu rečenicu, koja pogađa pravo u srž svega, rekao mi je nedavno jedan 55-godišnji polir na gradilištu. Inače bučna baraka utihnula je. Svi su znali o čemu se radi.

■ Krajem godine ističe Zemaljski okvirni ugovor za građevinarstvo (ZOU) i mora se sastaviti novi. Građevinskim radnicima potreban je novi ZOU sa više zaštite. Međutim, Udruženje građevinskih inženjera za sada odbija svako rješenje i izaziva samo konflikt. I ne samo to: udara na teško stečen odlazak u penziju sa 60 godina. Udar na čast građevinskog radnika. A građevinski radnici u cijeloj Švajcarskoj spremni su da se bore za svoja prava.

Ovom borbom stojimo pred suočavanjem koje je za cijelu našu organizaciju od odsudnog značaja. Jer, borba građevinskih radnika umnogome prevazilazi okvire građevine – ona se tiče svih nas. Građevinci sa svojim dostignućima predstavljaju perjanicu našeg pokreta: najmanje dozvoljene plate, radno vrijeme, penzija sa 60. Tako dobar ZOU daje smjernice mnogim drugim kolektivnim radnim ugovorima: ono što se utvrdi u ZOU-u, kasnije se preuzima i u drugim branšama.

Međutim, borba građevinskih radnika od velikog je značaja i na jednoj fundamentalnijoj ravni, jer kristalno jasno pokazuje: ko se drži zajedno, može postići gotove sve. I upravo zbog toga poslodavci žele da na tome zasnuju primjer. Žele da se drže principa, i to principa solidarnosti. Podržimo građevinske radnike u njihovoj borbi i pokažimo: zajedno smo jaki i zajedno možemo pobijediti!

Chris Kelley

Nacionalni sekretar za građevinarstvo

News

Unia je lansirala Hotline «Servis radno vrijeme»

Od naredne godine, Savezni savjet želi da olabavi obavezu vođenja radnog vremena. Određene grupe radnika trebalo bi da više nemaju obavezu da vode radno vrijeme ako ispunjavaju određene uslove. Kako bi se radnici i članovi personalnih komisija zaštitili odnosno pravilno posavjetovali da se spriječe zloupotrebe Unia je danas lansirala servis «Servis radno vrijeme». Više informacija na sledećoj stranici: www.service-arbeitszeit.ch/

Novi ORU kod Stadler Rail postavlja standarde

Sindikata Unia i kompanija Stadler Rail su se složili za novi Opšti kolektivni ugovor od 2016. godine. Ugovor sadrži dobre minimalne plate (od 4200 franaka za pomoćne radnike do 6200 franaka za tehničare i zaštitu od otkaza za starije zaposlene radnike. Pored toga dogovoreno je preduzimanje mjera zbog jakog franka. Aktuelno povećanje radnog vremena na 46 sati nedeljno bi time bilo prekinuto od 1. januara 2016 važi regularno radno vrijeme od 40 sati.

Unia želi ORU za transport i logistiku

Sindikati syndicom i Unia zahtijevaju nacionalni Opšti kolektivni ugovor u branši transporta i logistike. Neophodna bolja zaštita zdravlja, pravične minimalne plate i regulisano radno vrijeme. Sektor transport i logistika je jedna od najnesigurnijih branši u Švajcarskoj. Dugi radni dani, nedovoljno pauze za odmor, pritisak sa vremenom, nedostatak bezbjedonosnih mjera, mizerne plate sve to otežava svakodnevni život zaposlenih u ovom sektoru.

WAK-Nacionalno vijeće glavnog distributera Solde

Ekonomska komisija (WAK) Nacionalnog vijeća podržava prijedlog za zakon o radnom vremenu prodavnica u Švajcarskoj. Tako su veliki trgovci postigli uspjeh na račun prodavačica i kantona i malih trgovaca. Zakon za regulisanje radnog vremena prodavnica hoće da uvede svim kantonima minimalno radno vrijeme od 6 do 20 sati odnosno od 6 do 18 sati radno vrijeme subotom. Unia će se založiti da Nacionalno vijeće ne slijedi prijedloge ekonomske komisije već da prati i sleduje kantonalna vijeća i da za vrijeme zimske sezone smanji radno vrijeme.

AHV-Reforma starosnog osiguranja

Starosno osiguranje

Pogoršanje starosnih osiguranja na vidiku – moramo se boriti

Parlament je na jesenjem zasjedanju predložio paket reformi AHV 2020. Zaključak: nema pobjednika, samo gubitnika.

Na ovogodišnjem zasjedanju u septembru, parlament je predložio nacrt reforme penzionog osiguranja 2020. Senat je predložio nacrt svojoj komisiji za socijalnu sigurnost i zdravlje.

Povećanje kojeg nema

Kao poboljšanje, barem na prijedlog Saveznog vijeća, Komisija za socijalnu sigurnost i zdravlje Švajcarskog parlamenta predložila je povećanje penzija, što je Parlament i odobrio. Povećanje iznosi 70 franaka mjesečno, za bračne parove i do 226 franaka. Međutim, od povećanja će profitirati samo novi penzioneri. Oni koji su već u penziji, ne dobijaju povećanje.

Pogoršanja na vidiku

Paket, osim toga, predviđa samo pogoršanja. Tako na primjer kompenzaciona stopa, koja predstavlja

osnovu za obračun penzija iz drugog stuba osiguranja (pensionkase) treba da se sa 6,8% smanji na 6%. Za osobe u obaveznom osiguranju penzione kase (BVG – Berufliche Vorsorge) ovo znači skraćivanje penzije za 12%. Zatim, starosna granica za žene treba da se povisi na 65 godina. I to iako su one po pitanju penzionog osiguranja i dalje u lošijem položaju od muškaraca, i zbog manjih plata i preuzimanja brige o porodici mogu da uštede daleko manje penzije. Uz sve to, nejednakost plata je u Švajcarskoj realnost. Sve dok je to tako, ne možemo prihvatiti pomjeranje starnosne granice za žene!

AHV plus je neohodan

Paket sada mora da prođe provjeru Nacionalnog savjeta kao drugog savjeta. Nedostatke prijedloga tada treba ispraviti. Međutim, jasno je: oni koji su za povećanje svih AHV penzija i dugoročnu sigurnost penzionog osiguranja, moraju da podrže narodnu inicijativu sindikata, AHVplus, koja pred narod izlazi 2016.

☞ Aurora García

Njegovateljstvo učenci u braši njege

Dobri uslovi rada za dobru njegu!

Početkom septembra Unia je predstavila rezultate ankete među praktikantima u oblasti njege. Rezultati su otrežnjujući: gotovo polovina praktikanata u poslovima vezanim za njegu ne vidi u tim poslovima perspektivu. Prekovremeni rad, mala plata, česta prekoračenja nadležnosti, kao i nedostatak brige, spadaju, između ostalog, u svakodnevnicu ovih mladih ljudi.

Prema Unijinoj anketi, 45% ispitanika se za 10 godina više ne vidi u svom zanimanju. «Ako skoro polovina njegovatelja želi da napusti ovo zanimanje, to će radikalno da pogorša nedostatak stručnog kadra,» navodi Lena Frank, nacionalna sekretarka omladine Unije. Uz to je samo manjina mišljenja da mogu da njeguju onako kako su ih učili i kako smatraju da treba. Kao glavne razloge za to ispitanici navode nedostatak osoblja (24%), nedostatak vremena (13%) i kombinaciju oba faktora (12%).

praktičnog obrazovanja nisu dovoljno pratili niti podržavali.

Mnogo prekovremenog rada i nedostatak zaštićenosti

I inače su mladi njegovatelji izloženi mnogim opterećenjima. 58% redovno mora da radi prekovremeno, iako je to u najvećem broju slučajeva zabranjeno. To posebno pogađa buduće njegovatelje i njegovateljice/medicinske sestre (Fachpersonen Gesundheit (FaGe) und Pflegefachfrauen HF). Čak 68% smatra svoju platu nedovoljnom za rad koji pružaju. 41% mora da obavlja zadatke van svoje kompetentnosti, što može biti opasno i za praktikante i za pacijente. Na kraju, 23% navodi da ih za vrijeme

Više osoblja – za dobru njegu i zaštićenost!

Sindikata Unia zbog toga zahtijeva promišljanje na polju njege: ljudi su ti koji treba da stoje u centru pažnje, ne rendite, mjere štednje i brojke. Samo to garantuje dobru njegu i dovoljno budućeg kadra. Za to je potrebno dovoljno finansijskih sredstava za dodatno osoblje, više vremena za individualno dobru njegu i bolja zaštićenost. Takođe su hitno neophodne više plate, prikladni bonusi, fer organizovano radno vrijeme i dobra kontrola prava praktikanata i radnika.

☞ Aurora García

«Progresso» – obrazovanje u gastronomiji

Veća plata zahvaljujući petonedjeljnom kursu

Ko radi u ugostiteljstvu u servisu, domaćinstvu ili u kuhinji, a nema znanje, ipak može da se kvalifikuje. Isplati se.

U kuhinjama restorana, dostavama hrane ili hotelima radi više ljudi bez kvalifikacija nego igdje drugdje. Često za skromnu platu i sa malim šansama za napredak. Zbog toga je osnovno i dalje obrazovanje zaposlenih u gastronomiji već više od deset godina prioritet za socijalne partnere branše. U državnom kolektivnom radnom ugovoru za ugostiteljstvo (L-GAV) složili su se oko osnovnog obrazovanja «Progresso».

Iskoristiti šanse

Obrazovanje «Progresso» postoji za razne stručne oblasti: kuhinju, dostavu hrane, domaćinstvo i restorane na benzinskim pumpama ili sa hranom za ponijeti. Osnovni kurs traje pet nedelja i podijeljen je na tri bloka.

Uslovi za učestvovanje na «Progresso» kursu su:

- Trenutno radite u dostavi hrane, kuhinji ili domaćinstvu,

Stečeno obrazovanje u ugostiteljstvu priznato na federalnom nivou

- Još uvijek nemate stručno obrazovanje iz ove oblasti,
- Umijete da komunicirate na njemačkom, francuskom ili italijanskom,
- Umijete da čitate i pišete.

Ukoliko Vi i Vaše preduzeće pripadate L-GAV-u, veliki dio obrazovanja sa nastavnim materijalom, njegovim i, ukoliko je potrebno, prenočištem

na mjestu kursa, uglavnom bude plaćen. Uz to dobijate maksimalno 500 franaka svake nedelje kursa, kao kompenzaciju za nedobijanje plate.

Put ka gore

«Progresso» se isplati za novčanik: najmanja plata za zaposlene sa ovim sertifikatom je 200 franaka više od one za osobe bez obrazovanja. A kasnije možete i da uradite skraćenu

potvrdu (Attestlehre). Time Vam je zatim slobodan put ka obrazovanju sa potvrdom na federalnom nivou. Ovo obrazovanje priznato je širom Švajcarske u cijeloj branši.

Unia je tu za Vas ukoliko imate pitanja. Informacije, datume i formulare za prijavu naći ćete na: www.mein-progresso.ch.

☞ Sina Bühler, work

U toku su pregovori za gav (kolektivni radni ugovor)

Socijalni partneri (Unia, Unija hotela i gastronomskih objekata, Syna, Gastrosuisse, Hotelleriesuisse und Swiss Catering Association) trenutno pregovaraju o novom GAV-u za ugostiteljstvo. Ono što je, međutim, sigurno jeste: program «Progresso» je neosporan. Informacije o aktuelno važećem L-GAV-u naći ćete ovdje: www.l-gav.ch.

Drama s izbjeglicama u Evropi

Zašto baš sada dolazi toliko izbjeglica?

... i dalja pitanja i odgovori vezani za tu situaciju.

1. Zašto baš sada toliko izbjeglica dolazi u Evropu?

Trenutno je širom svijeta oko 60 miliona ljudi u bijegu. Polovina su djeca. 42 500 ljudi je svakodnevno prisiljeno da napusti svoju domovinu. To je najveći broj izbjeglica od Drugog svjetskog rata. Glavni razlozi su rat, praćenje i države koje se raspadaju. Većina ljudi trenutno bježi od sirijskog građanskog rata. Međutim, i druge krizne države, poput Avganistana ili Iraka prouzrokuju talase izbjeglica.

2. Zašto ne pomažemo izbjeglicama na licu mjesta?

Pomoć na licu mjesta se već pruža. Milioni izbjeglica u kriznim regionima već godinama žive u kampovima. Samo u Somaliji, susjednoj zemlji Eritreje, nalazi se 1,1 milion eritrejskih izbjeglica. Ipak, u kriznim oblastima poput Sirije, ili u zemljama koje se raspadaju, poput Iraka, pomoć na licu mjesta je gotovo nemoguća.

Uz to, programi za pomoć izbjeglicama hronično pate od manjka finansija. Samo 41% plana pomoći za 2015. je finansirano. Ovo se dramatično odrazilo na smanjenje sljedovanja hrane i medicinske brige. Sve manja humanitarna pomoć glav-

Izbjglisto bi trebalo biti briga svih nas

ni je razlog za beznadežnost izbjeglica i za odluku da dođu u Evropu.

3. Zašto tražioci azila ne rade u Švajcarskoj?

U prva tri mjeseca postoji zabrana rada za tražioce azila. Nakon toga smiju da rade. Međutim, poslodavac mora da podnese zahtjev za to. Mnogima to nije poznato. Polovina izbjeglica ima radno iskustvo i rado bi nešto zaradila. Stari član Saveznog vijeća Dreifuss zahtijeva da se razvije tržište rada za izbjeglice. Ona kaže: «Rad znači čast i nezavisnost.»

4. U kojoj mjeri oni opterećuju naša društvena osiguranja?

Osiguranje penzionera i nezaposlenih nije pogođeno talasom izbjeglica, jer oni na početku nemaju potrebe za tim. Potreba se pojavljuje tek kada počnu da rade u Švajcarskoj i da plaćaju doprinose. Važno je znati: zaposleni sa migrantskom pozadinom u Švajcarskoj više uplaćuju socijalnim osiguranjima, nego što im biva isplaćeno.

Ralph Hug, work

Izbori Švajcarskog Parlamenta 2015

Parlamentarni izbori Švajcarske: Strah je triumfovao

Socijalna politika se postepeno narušava

Dana 19. oktobra su švajcarski glasači izabrali novi Parlament Švajcarske. Dobitnici su ponajprije SVP, ali i FDP je mogla da ojača. SP je uglavnom održala svoje mjesto dok su na drugoj strani zeleni izgubili glasove. Sve u svemu smo suočeni sa jasnim guranjem desničarskog krila. Za socijalnu migracionu politiku će budućnost biti veoma sumorna.

Prognoze ukazuju, da je SVP u usponu. Oni su se pokazali. SVP je dobila 3% više glasova takodje desničarska FDP, koja je upravo u migracionim pitanjima sve više usmjerena na desno, dobila više glasova. Sve druge partije, sa izuzetkom SP, su izgubili na parlamentarnim izborima 2015. SP je uspjela da ide u korak zahvaljujući dobroj mobilizaciji birača.

Šta se dešava dalje?

Novi nacionalni savjeti su poznati: upravo kod lijevih partija postoje nekoliko koji nisu izabrani. Drugi su se potvrdili kao član Unia rukovodstva Corrado Pardini. Kod savjeta neka sjedišta su već podijeljena. Mnogi su išli u drugi krug glasanja, kao što je i predsjednik Saveza Švajcarskih sindikata, koji je u Sent Galenu kandidovan u senat. Do sredine novembra će biti odlučeno o rezultatima.

2. Sedište u Savezu za SVP?

Dana 9. decembra su opšta obnova Saveznog vijeća. Pitanje je da li će SVP dobiti drugog kandidata u Saveznom vijeću. Tajkozvana čarobna formula navodi da 3 najjače partije imaju dva mjesta. Ova čarobna formula postoji više od 50 godina i treba da održi ravnotežu u Saveznom vijeću. SVP bi stoga mogla da se šlepa za drugo mjesto.

Jasno je, da će Švajcarska politika postaje asocijalna.

Aurora García

intervju

Bracni par Hamid i Hijam Khalid izbjeglice iz Sirije

Intervju sa porodicom izbjeglom iz Sirije

Gospodin Hamid Khalid ima 53 godine, Kurd je, u Siriji je radio kao građevinski radnik. Gospođa Hijam Khalid ima 51 godinu, Kurdkinja je, po zanimanju domaćica. Porodica Khalid ima troje djece uzrasta od 17, 24 i 27 godina, i od decembra 2013. živi u Švajcarskoj. Posjeduju dozvolu boravka kategorije F.

Gospodine Khalid, zašto ste prebegli u inostranstvo?

Hamid Khalid: 35 godina smo živjeli u Damasku. Damask je ranije bio miran grad, bili smo zadovoljni svojim životom. Ja sam radio kao građevinski radnik, dobro zarađivao, imali smo stan. Damask je nekada bio miran grad, bili smo zadovoljni svojim životom dok nije počeo sukob između Asadovog režima i Slobodne sirijske armije. Slobodna sirijska armija došla je u Damask i nakon sukoba sa Asadovom vojskom se povukla. Tada je njegova vojska počela da teroriše ljude koji su živjeli u blizini mjesta sukoba. Pretraživali su nam stanove, a za vrijeme tog pretraživanja lomili sve po stanu. Strahovali smo za živote svoje djece. Zbog toga smo ih poslali u Afrin (regiju Sirije koju pretežno naseljavaju Kurdi). Zatim je i moja žena otišla za njima. Ja sam isprva ostao u Damasku. Međutim, jednog dana je došlo do žestokih sukoba između Asadovog režima i Slobodne sirijske armije. Nakon ovog sukoba, 5000 Asadovih vojnika je razrušilo sve stanove i kuće u regiji, zarobilo na stotine ljudi, jer su mislili da ljudi koji tamo žive podržavaju Slobodnu sirijsku armiju. Te večeri sam se sakrio kod svog rođaka. Kada sam ujutru otišao kući, vidio sam da su mi opljačkali stan. Zaključao sam vrata i prvo otišao u Zoravu, a odatle nastavio kolima – u autu sam se sakrio u jednom prikrivenom dijelu – ka Afrinu, ka svojoj porodici. Situacija po nas ni tamo nije bila bezbjedna, tada smo otišli u inostranstvo.

Gospođu Khalid, morali ste da ostavite svog muža u Damasku i da sa djecom odete u Afrin. Kako Vam je bilo?

Hijam Khalid: Život je bio težak. Bila sam sa djecom, to je bilo dobro. Mogli smo da spasimo živote svoje djece. Ali neprestano sam mislila na svog muža. Bio je na opasnom mjestu. Stalno smo ga zvali, pitali kako mu je. Srećom smo imali i stan u Afrinu, naši rođaci su takođe bili tamo.

Zašto ste došli u Švajcarsku?

Hijam Khalid: Prvo smo pobjegli u Tursku, u Ankaru. Zatim u Švajcarsku. Zato što su nas naši rođaci, koji žive u Švajcarskoj, pozvali. Švajcarska vlada nam je odobrila vizu.

Koja je razlika između Vašeg života u Damasku i u Švajcarskoj?

Hamid Khalid: U Švajcarskoj se osjećamo sigurno, nema rata, život nam nije u opasnosti. Zahvaljujemo se Švajcarskoj na podršci. Imamo i poteškoća. Finansijski nam je u Damasku bilo mnogo bolje nego ovdje. Ja sam zarađivao 6000 dolara mesečno, imao sam stan i u Damasku i u Afrinu. Život je bio ugodan, bilo je mnogo posla. Ovdje, međutim, ne mogu da radim, dobijam samo 380 franaka, moram da živim od toga. I prije rata su hrišćani, muslimani, Kurdi i Arapi živjeli zajedno bez problema. Ni svakodnevnica nije laka. Ima mnogo propisa, malo ljudi sa kojima možemo da razgovaramo. Kao porodica želimo da naučimo njemački, pohađamo kurseve njemačkog. Ja sam Kurd, u Damasku sam morao da učim arapski, ovdje njemački. Sanjam da će se rat u Siriji okončati, da će Rojava, kurdska regija, biti priznata, i da ćemo moći da se vratimo u svoju zemlju.

Emine Sariassan

Uspešni migranti druge generacije

Sindikalac i književnica

Dana Tović je jedan primjer svestranosti mladih migrantskog porijekla u Švajcarskoj. Rodjena Kruševljanka je zaposlena u sindikatu u oblasti marketinga. Završila je fakultet za Komunikacije i medije na univerzitetu u Friburgu. Bavi se istraživanjem događaja iz 90.- godina na prostorima bivše Jugoslavije i poboljšanju razumijevanja među ljudima, koji su jedino sredstvo za prevazilaženje političkih, vjerskih i etničkih razlika.

1988. došli smo sa roditeljima u Švajcarsku kao ekonomski migranti. Moj otac je godinama pre toga potpisao sporazum o zapošljavanju sa Švajcarskom i radio na gradilištu. Tada je za inostrane radne snage bilo mnogo posla, i radnici iz Portugalije, Španije i bivše Jugoslavije bili su veoma traženi. Moj otac je uz pomoć svog šefa vrlo brzo dobio dozvolu boravka kategorije C, i tako je cela porodica mogla da dođe kod njega. Tada sam imala 7 godina. Našim roditeljima je bilo od izuzetne važnosti da se brzo integrišemo i steknemo dobro obrazovanje. Tako smo sestra i ja otišle na studije; ja sam na Univerzitetu u Friburgu završila master za Komunikacije i istraživanja medija. Nakon toga sam radila kao praktikantkinja na SRF-u (Televizija Švajcarske), u redakciji vesti, a potom sam prihvatila novi izazov – radno mesto marketing menadžera u «Swisscom»-u. Konačno, pronašla sam se u marketingu i žarko želela da radim u nekom sindikatu. Sada sam u marketingu (Mitgliedermarketing), u centrali u Bernu.

Ljubav prema knjigama

Sa pisanjem sam počela za vreme studija jer sam imala dosta vremena. Uvek sam rado čitala romane, ali veoma malo njih me je u potpunosti ispunjavalo. Tada mi je palo na pamet da bih ja mogla da napišem priču, onako, za sebe. Nisam nikad ni pomišljala da neku i objavim, jer niti sam spisateljica, niti sam završila germanistiku ili književnost. Međutim, 2013. sam promenila mišljenje i obratila sam se nekolicini manjih izdavačkih kuća u Švajcarskoj, koje su već objavljivale dela srpskih autora. Poslala sam im svoj manuskript i

Dana Tović autor knjige «Kuća na Jadranu»

izdavačka kuća IL-Verlag iz Bazela je odmah pristala da se taj manuskript pretvori u knjigu.

Potruga za pomirenjem

Tematika koju sam izabrala je nešto što me je godinama opsedalo. Raspad zemlje u kojoj sam rođena i u kojoj sam provela detinjstvo i naj srećnije trenutke, ostavio je na mene dubok trag. Razmišljanja i traženje razloga zbog čega se dogodilo nešto toliko tragično kao što je rat među braćom, i da li je to moglo biti sprečeno, kao i pitanje ko su bili ti ljudi koji su dopustili, a možda čak i izazvali rat, bili su od presudnog značaja za moje posvećivanje ovoj temi. Uz to sam se i od 90-ih, od početka rata, neprekidno suočavala sa činjenicom da ljudi u Švajcarskoj – kao i u Zapadnoj Evropi – imaju stereotipnu, negativnu predstavu o nama Srbima. Svojom pričom želela sam da pokažem da nije sve toliko jednostrano, toliko paušalno i da Srbi nisu samo ratni zločinci i monstrumi, kako su prikazivani u medijima, već da su vladale masovna mobilizacija stanovništva i

propaganda, koja je na kraju sakrila istorijsku nepravdu. Tadašnja politika je stvarala teorije zavere i žrtvene jarce, koji jednostavno nisu dopuštali moralno delanje i mišljenje. Kroz svoje protagoniste želela sam da pokažem da nisu svi ljudi prihvatili taj politički nametnut konstrukt neprijatelja i mržnje, već da je postojalo vrlo jasno razlikovanje dobra i zla u pojedincima, u mislima, u srcima. Moj roman poziva na pomirenje, na razumevanje naroda, usmeren je protiv rasizma i nacionalizma, kao i protiv razmišljanja obeleženog granicama i narodnostima. Naposljetku, mi nismo samo pojedinci, ljudi, komšije-mi smo braća, rekla je Dana.

☞ Dara Filipović

Knjiga će biti predstavljena na **Večeri srpsko-švajcarske literature**

U okviru Internacionalnog sajma knjiga u Bazelu, **6.11.2015 od 18 asova** U restoranu Lever du Soleil, Güterstrasse 102, 4053 Basel

Haus an der Adria

Roman, IL-Verlag 2015 Paperback 302 S. ISBN: 978-3-906240-30-5 CHF 19.20 / EUR 19,20

Knjiga se može kupiti na Amazonu, Exslibris-u i u izdavačkoj kući IL-Verlag.

☞ Montaña Martín

Izložba fotografija

150 godina rada

U izložbi Narodnog muzeja u Cirihu biće izložene fotografije na temu posao u Švajcarskoj. Unia-članovi imaju pedeset posto popusta na ulaznice «Posao. Fotografije 1860–2015». Isplati se posetiti do Ciriha.

Narodni muzej Cirih / Švajcarski nacionalni muzej Cirih je skupio fotografije iz svoje opsežne kolekcije na temu rad i sad ih predstavlja javnosti. Ovu interesantnu izložbu u Cirihu imate prilike pogledati do 3. januara.

Kao Unia-član plaćate samo polovinu od regularne cijene za ulaznice – uz zahtjev treba da se pokaže Unia članska kartica!

Mnoge priče u slikama

Izložba je grupisana u tri grupe slika «Nestale profesije», «Posao za vrijeme rata» i «Žene u radnom procesu». Tu se mogu naći fotografije kao što su od Caroline Ott, koja je bila prva žena zidar u Švajcarskoj. Isto tako slike sa željeznice u Aarau, koja se krajem 19. stoljeća štrajkom izborila za povišicu plata i koja se izborila svojom

borbom da većina privatnih željeznica postanu državne a samim tim su učestvovali u izgradnji današnje državne željeznice SBB.

Izlet za Cirih se dakle isplati. Onaj ko ne može da ode a ipak želi da pogleda fotografije: Nacionalni muzej je izdao knjigu o izložbi, koja se može kupiti na njemačkom i na francuskom.

Više informacija:

www.nationalmuseum.ch/d/microsites/2015/Zuerich/Arbeit.php

Dodijeljeno radno mjesto od zavoda za nezaposlena:

Moram li ga prihvatiti?

Radila sam kao službenica pri jednom osiguranju, ali sada sam od prije tri mjeseca nezaposlena. Sada mi je moj savjetnik u Regionalnom centru za zapošljavanje (RAV) dodijelio mjesto čistačice na određeno vrijeme. Radije ne bih da prihvatim ovaj posao. Međutim, savjetnik kaže da moram da ga prihvatim jer imam tek 24 godine. Tek sa 30 godina smije da se traži mjesto koje odgovara zanimanju. Kao čistačica zarađujem manje nego što bih dobijala sa dnevnicama osiguranja za nezaposlena lica. To ne ide, zar ne?

Zapravo, ide. Pri reviziji Zakona o osiguranju nezaposlenih 2011. pooštreni su kriterijumi za plaćanja (dnevnice) mladih od 30 godina. Zbog toga danas i za Vas važi: pod broj 1. sve dok plata odgovara djelatnosti, pod broj 2. nije u pitanju posao po pozivu i kao 3. nije Vam potrebno više od dva sata u jednom smjeru putovanja na posao, morate prihvatiti i mjesto koje ne odgovara Vašem predašnjem obrazovanju i sposobnostima. Rijetko se, doduše, dešava, ali RAV ima pravo da Vam dodijeli takvo mjesto.

Čak i ako je plata čistačice niža od dnevnica: na kraju krajeva, imate više novca na raspolaganju nego sada. Jer, osiguranje nezaposlenih će Vam prihode od posla čistačice zaračunati kao međuzaradu, i uz to ćete dobiti tzv. kompenzaciju. Prihod od međuzarade plus isplata osiguranja nezaposlenih je, kada se saberu, i dalje veći od samog osiguranja nezaposlenih.

Michael Schweitzer, work, 3.9.2015

Radni dan od 10 sati: Smiju li mladi da rade toliko dugo?

Imam 17 godina i učim za prodavca u prodavnici odjeće. Dopada mi se posao, čak su i šefica i kolege vrlo ljubazni. Međutim: četvrtkom prodavnica radi do 21h. Tada radim deset sati dnevno, i to ujutru od 8 do 12h, a zatim još od 15 do 21h. To je već veoma naporno. Ako se tome još doda da imam dug put do kuće i lošu povezanost saobraćajnih linija. Zbog toga i uprkos tročasovnoj pauzi ne mogu da odem kući preko popodneva. Da li je ovakav radni dan uopšte dozvoljen zakonom?

Ne. Jer za mlade zaposlene (dakle, sve osobe mlade od 18) važe posebni propisi o zaštiti na radu: dnevno radno vrijeme smije da iznosi maksimalno devet sati (Član 31 Zakona o radu). Ovo najduže dozvoljeno radno vrijeme važi bez izuzetka u svakom slučaju, dakle, čak i onda kada moraju da se obave hitni poslovi ili neočekivano naiđe mnogo posla.

Preduzeće u kom radite praksu krši, međutim, još jedan zakonski propis: radno vrijeme kod mladih mora se odvijati u periodu od 12 sati. Dakle, ako počnete s poslom u četvrtak u 8h, Vaš radni dan mora da se završi najkasnije u 20h, a ne tek u 21h. Morate neizostavno da porazgovarate sa svojom šeficom, kako bi ona odmah sprovela zakonske propise.

Peter Schmid, work, 1.10.2015

Impressum: Beilage zu den Gewerkschaftszeitungen work, area, Événement syndical | Herausgeber work, Gewerkschaft Unia, Chefredaktion: Marie-José Kuhn; Événement syndical SA, Lausanne, Chefredaktion: Sylviane Herranz; Edizioni Sociali SA, Lugano, Chefredaktion: Claudio Carrer | Redaktionskommission A. García, A. Rogalewski, D. Filipovic, E. Sarić, M. Martin, M. Mendes, O. Osmani | Sprachverantwortlich Dara Filipovic | Layout C. Lonati, Unia | Druck NZZ Print, Zürcherstrasse 39, 8952 Schlieren | Adresse Unia Redaktion «Horizonte», Weltpoststrasse 20, 3000 Bern 15, darinka.filipovic@unia.ch

Die Gewerkschaft.
Le Syndicat.
Il Sindacato.

www.unia.ch